

Nedražický poklad. Mimořádná výstava největšího depotu zlatých mincí z českého středověku. V rámci stálé archeologické expozice v Západočeském muzeu v Plzni, 15. dubna – 15. května 2022.

K jednomu z nejvýznamnějších nálezů v České republice došlo náhodně v březnu 2020 párem mladých lidí na předjarní procházce v lese u vesničky Nedražice, asi šest kilometrů jižně od kladrubského kláštera. Nálezci našťástí svůj překvapivý objev ihned nahlásili archeologům. V místě rozrytém divokými prasaty uviděli jednu zlatou minci a dvě stříbrné. Mobilem kontaktovali archeology, kteří sem vzápětí dorazili. I na tomto případě je vidět, jak účinným pomocníkem při záchraně mincovních a pravěkých pokladů je zákon stanovující vysokou míru odměny nálezčům. Tento unikátní nález vzbudil mezi odborníky velkou pozornost. Ojedinělý je totiž i v evropském kontextu!

Po dvouletém zpracování, dokumentaci a konzervaci byl tento soubor konečně představen kulturní veřejnosti, byť zatím dočasně (ale i nadále má poklad zůstat součástí sbírek Západočeského muzea). Na jeho prezentaci se podílela zkušená dvojice muzejních odborníků, archeolog Milan Metlička a numismatik Miroslav Hus. Mince byly uschovány v keramické nádobce přikryté plochým kamenem „in situ“, zjevně byla ve spěchu uloženy nehluboko pod povrchem. Zmíněný nález představuje největší nález zlatých mincí ze středověkých Čech, ovšem i stříbrná složka je obdivuhodná. V „pokladu“ bylo totiž 92 zlatých mincí (lucemburských a také uherských florénů a dukátů) a 343 pražských grošů z kvalitního stříbra. Zlato má vysokou rylost a jeho celková váha činí 330 gramů. Zatímco u zlatých mincí byly kromě ražeb Jana Lucemburského a Karla IV. z mincovny v Jílovém také kremnické dukáty uherského krále Ludvíka I. z dynastie Anjou, u stříbrných mincí šlo pouze o české groše. V tom je právě jedna z výjimečností nedražického pokladu, neboť se tu vůbec nevyskytují jinak obvyklé míšeňské groše a žádná mince drobná. Celkový soubor tak obsahuje 435 zlatých a stříbrných mincí ze 14. století, jejichž reálná historická hodnota byla odhadnuta na deset milionů korun (na vyčíslení této hodnoty se podílejí ze tří čtvrtin zlaté ražby). Uložení pokladu zjevně souviselo s roztržkou mezi Václavem IV. a pražským arcibiskupem Janem z Jenštejna v roce 1393 ohledně zmařeného králova pokusu oslabit arcibiskupovu moc církví založením nového kladrubského biskupství. Mučednickou smrtí to sice bezprostředně odnesl generální vikář Jan Nepomucký, zodpovědný za urychlené zvolení nového opata Olena, ale i samotný klášter se v důsledku panovníkova hněvu právem musel obávat o svůj majetek. Za tehdejších poměrů byla kupní síla depotu obrovská – za tolik mincí se dala pořídit celá vesnice. Proč nebyl později poklad vyzvednut? Zřejmě to souvisí (jako v obdobných případech) s náhlou smrtí osoby, která jej do země uložila.

V každém případě, expozice nedražického pokladu vzbudila za krátkou, pouze měsíční dobu trvání zcela mimořádnou pozornost široké kulturní veřejnosti. Třeba ocenit i výtvarnou stránku prezentace, kvalitní odborné texty (od zmíněné dvojice Metlička a Hus) a doprovodné fotografie. Autor těchto řádků navštívil tuto krátkodobou výstavu dvakrát a všiml si i zájmu organizovaných školních návštěv. Bylo by proto záhodno, aby se tato nová „plzeňská atrakce“ stala co nejdříve trvale přístupnou součástí sbírek Západočeského muzea. Brání tomu snad i otázka nákladných bezpečnostních opatření – s ohledem na neblahou zkušenost s předchozí krádeží vystavených mincí?

Jan Kumpera

Workshop k problematice digitalizace archiválií, 29. června 2022, Mnichov

Dne 29. června 2022 proběhl v budově Generálního ředitelství Státních archivů Bavorska v Mnichově diskuzní workshop, který se věnoval funkčnosti a praktickým zkušenostem vzešlým z provozu česko-bavorského digitálního archivního portálu „Porta fontium“. Tato webová platforma těží z více než desetileté spolupráce bavorských a západočeských archivářů a nabízí badatelům možnost nahlédnout do databáze dosud digitalizovaných archiválií. Ačkoliv se vývoj celého projektu od svého počátku výrazně kvalitativně i kvantitativně posunul a internetová aplikace se průběžně neustále modifikuje, její provozovatelé a správci si uvědomují současné limity, na které naráží.

Celodenní setkání bylo rozděleno do dvou bloků. Moderace obou jeho částí se ujali bavorští kolegové z Generálního ředitelství Státních archivů Bavorska. Dopolední blok přednášek uváděl Andreas Nestl, odpoledním přítomné provedl Markus Schmalzl. V samotném úvodu přítomné pozdravili ředitelka Státních archivů Bavorska Dr. Margit Ksoll-Marcon a ředitel Státního oblastního archivu v Plzni Dr. Karel Řeháček. Na ně navázali koordinátoři mezinárodní spolupráce z obou stran hranice. Za českou stranu hovořil Karel Halla ze Státního okresního archivu Cheb, za německou pak Madeleine Zier ze Státního archivu Amberg. Oba představili dosavadní výsledky, které přeshraniční spolupráce na projektu „Porta fontium“ doposud přinesla. Poté vystoupili jednotliví přednášející.

V dopoledním bloku, který byl zaměřený především na možnosti využití databáze digitalizovaných archiválií pro pedagogické účely, předali